

PARTICIPIUM FUTURA AKTIVA

- supinový kmen + **-ūrus, -ūra, -ūrum**: *laudāt-um* > *laudāt-um* > *laudāt-* > *laudāt-* + **-ūrus, -ūra, -ūrum**
- skloňování jako adjektiva 1. a 2. deklinace
- tvoří se i od deponentních sloves, aktivní význam
- tvoří se i od slovesa *esse*: *futūrus, a, um* „budoucí“

slovesná řada	supinum	supinový kmen	participium futura aktiva
laudō, āre, āvī, ātum	laudātum	laudāt-	laudāt-ūrus, laudāt-ūra, laudāt-ūrum
moneō, ēre, uī, monitum	monitum	monit-	monit-ūrus, monit-ūra, monit-ūrum
scribō, ere, scripsī, scriptum	scriptum	script-	script-ūrus, script-ūra, script-ūrum
pellō, ere, pepulī, pulsum	pulsum	puls-	puls-ūrus, puls-ūra, puls-ūrum
agō, ere, ēgī, āctum	āctum	āct-	āct-ūrus, āct-ūra, āct-ūrum

Význam a překlad

Vyjadřuje záměr, rozhodnutí nebo vůli uskutečnit nějaký děj. Překládá se zejména:

- pomocí vztažné věty: „(ten), který hodlá / chce chválit“
- pomocí adjektiva slovesného: „hodlající / chtějící chválit“

puer laudāt-ūrus „chlapec hodlající chválit“
magistra hortāt-ūra „učitelka hodlající povzbuzovat“

OPISNÉ ČASOVÁNÍ ČINNÉ

- spojení participia futura aktiva s tvary slovesa *esse* v různých časech a způsobech
- vyjadřuje záměr, vůli, rozhodnutí
- překlad pomocí sloves „chtít“, „hodlat“ apod.
- slouží k vyjádření následnosti v souslednosti časové

<i>laudātūrus sum</i>	chci / hodlám chválit
<i>laudātūrus eram</i>	chtěl jsem / hodlal jsem chválit
<i>laudātūrus erō</i>	budu chtít / hodlat chválit
<i>laudātūrus sim</i>	ať chci / hodlám chválit
<i>laudātūrus essem</i>	chtěl bych / hodlal bych chválit
<i>laudātūrus fuī</i>	chtěl jsem / hodlal jsem chválit
<i>laudātūrus fueram</i>	dříve jsem chtěl / hodlal chválit
<i>laudātūrus fuerō</i>	až budu chtít / hodlat chválit

INDIKATIVNÍ SOUSLEDNOST ČASOVÁ V CELÉM ROZSAHU

- současnost: děj, který se odehrává, odehrával nebo bude odehrávat současně s jiným dějem (nezaměňovat s přítomností!)
- předčasnost: děj, který nastal nebo nastane před jiným dějem (nezaměňovat s minulostí!)
- následnost: děj, který nastane po jiném ději (nezaměňovat s budoucností!)

věta hlavní	věta vedlejší		
	současnost	předčasnost	následnost
indikativ přítentu indikativ perfekta, imperfekta indikativ futura I	indikativ přítentu indikativ imperfekta indikativ futura I	indikativ perfekta indikativ plusquamperfekta indikativ futura II	tvar na <i>-ūrus sum</i> tvar na <i>-ūrus eram/fuī</i> tvar na <i>-ūrus erō</i>

Příklad následnosti

Sermōnem, quem dictūrus sum, scrībō.

Sermōnem, quem dictūrus eram, scrībēbam.

Sermōnem, quem dictūrus erō, scrībam.

Píšu řeč, kterou chci pronést.

Psal jsem řeč, kterou jsem chtěl pronést.

Budu psát řeč, kterou budu chtít pronést.

SUPINUM I

- zakončeno na **-um**, nesklonné
- po slovesech pohybu k vyjádření účelu nebo cíle pohybu
- překlad: infinitiv nebo vedlejší věta účelová

Venimus tē salūtātum.

Přicházíme tě pozdravit. Přicházíme, abychom tě pozdravili.

Lēgātī vēnērunt pācem petītum.

Legáti přišli žádat o mír. Legáti přišli, aby žádali o mír.

SUPINUM II

- tvořeno od supinového kmene, zakončeno na **-ū**
- doloženo jen od některých sloves
- používá se jen po některých adjektivech
- překlad: infinitiv nebo podstatné jméno slovesné s přeložkou „k“

supinum II		odvozeno od slovesa
factū	k udělání	<i>faciō, ere, fēcī, factum</i> „dělat“
audītū	k uslyšení	<i>audiō, īre, īvī, ītum</i> „slyšet“
vīsū	ke spatření	<i>videō, ēre, vīdī, vīsum</i> „vidět“
intellectū	k pochopení	<i>intelligō, ere, intelligēxī, intellectum</i> „pochopit“
dictū	k vyslovení	<i>dīcō, ere, dīxī, dictum</i> „říkat“
tactū	na dotek	<i>tangō, ere, tetigī, tāctum</i> „dotknout se“
cōgnitū	k poznání, na poznání	<i>cōgnōscō, ere, cōgnōvī, cōgnitum</i> „poznat“

Používá se zejména po adjektivech typu:

facilis, e „snadný“

difficilis, e „nesnadný“

ūtilis, e „užitečný“

memorābilis, e „paměťihodný“

crēdibilis, e „uvěřitelný“

incrēdibilis, e „neuvěřitelný“

dignus, a, um „hoden, zasluhující“

indignus, a, um „nehoden, nezasluhující“

foedus, a, um „škaradý“

terribilis, e „strašný, hrozný“

Hoc facile dictū est, sed difficile factū.

To je snadné říct, ale těžké udělat.

GENITIV PODMĚTOVÝ A PŘEDMĚTOVÝ

- po dějových substantivech (např. *victōria, ae, f.* „vítězství“, *amor, ōris, m.* „láska“, *iniūria, ae, f.* „křivda“)
- genitiv podmětový: činitel děje
- genitiv předmětový: předmět/osoba zasažená dějem
- rozlišení genitivu podmětového a předmětového na základě významu a kontextu

Amor patris

- „láska otce, otcova láska“, tj. otec miluje (gen. podmětový)
- „láska k otci“, tj. otec je milován (gen. předmětový)